

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/teki-edukacyjne/27595,Polskie-podziemie-niepodleglosciowe-1944-1956.html>
2021-09-26, 23:48

Polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956

Teki edukacyjne IPN nie są dostępne w sprzedaży. Przekazywane są bezpłatnie nauczycielom i przedstawicielom innych placówek oświatowych, uczestniczącym w okołopakietowych kursach metodycznych organizowanych przez IPN. W sprawie kursów prosimy kontaktować się z Biurem Edukacji Narodowej w Warszawie lub właściwym terytorialnie Oddziałowym Biurem Edukacji Narodowej.

Teka edukacyjna IPN „Polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956” przygotowana została przez pracowników Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej w Lublinie.

Problematyka w niej omówiona to jeden z kluczowych tematów związanych z reakcją i postawami społeczeństwa polskiego wobec nowej rzeczywistości politycznej, która kształtowała się po zakończeniu II wojny światowej. Złożoność struktur i celów stawianych sobie przez formacje polskiego podziemia niepodległościowego, ogromny ładunek emocjonalny wynikający z tragicznego losu „Żołnierzy Niezłomnych”, a także istniejące kontrowersje nie ułatwiają nauczycielom realizacji tych zagadnień w czasie zajęć szkolnych.

Teka jest skierowana do nauczycieli i uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Omawiane zagadnienie staraliśmy się ująć w możliwie syntetyczną formę umożliwiając jednocześnie spojrzenie na nie z wielu perspektyw. Mamy nadzieję, że dzięki temu korzystającym z Teki uda się uniknąć uproszczeń, o które nietrudno przy tym zagadnieniu.

W materiałach dla nauczyciela znajduje się **pięć scenariuszy lekcji** przeznaczonych do realizacji na zajęciach z historii (oba poziomy) oraz historii i społeczeństwa. Tematy opracowano tak, aby pokazać genezę tego ruchu, jego różnorodność, zarówno pod względem idei, jak i struktury organizacyjnej, losy tych, którzy zaangażowali się w konspirację antykomunistyczną, oraz stosunek władz komunistycznych do podziemia niepodległościowego z lat 1944-1956. Nauczyciele znajdą też **przykładowe tematy esejów**. To propozycja kilku tematów, dzięki którym można sprawdzić, w jakim stopniu uczniowie opanowali materiał, szczególnie w przypadku realizacji rozszerzonego kursu historii.

Tę część teki zamyka **bibliografia dla nauczyciela** zawierająca najważniejsze, a jednocześnie przydatne w praktyce szkolnej publikacje na temat polskiego podziemia

niepodległościowego lat 1944–1956. Wśród nich znajdziecie Państwo przydatne propozycje książkowe, filmowe oraz adresy portali internetowych, które ułatwią Państwu pracę w obrębie tej tematyki i pomogą uatrakcyjnić zajęcia szkolne.

Materiały dla ucznia otwiera tekst o charakterze popularnonaukowym, którego zadaniem jest przybliżenie zagadnienia polskiego podziemia niepodległościowego z lat 1944–1956 w kontekście ówczesnych wydarzeń politycznych. Uczniowie znajdą w nim najistotniejsze informacje dotyczące genezy, struktury oraz aktywności zbrojnej podziemia antykomunistycznego. Ponadto będą mogli porównać podstawy ideowe poszczególnych nurtów podziemia oraz ich programy dla wolnej Polski. Istotnym elementem tego tekstu są też informacje dotyczące ujęcia tego zagadnienia we współczesnej historiografii (to cenny materiał dla uczniów zamierzających zdawać historię na egzaminie maturalnym). Kolejny element to **biogramy** 56 osób zaangażowanych w działalność polskiego podziemia niepodległościowego. Zostały one dobrane tak, aby reprezentowały wszystkie nurty podziemia oraz obszary jego działalności. W **tablicy synchronistycznej** uczniowie znajdą najważniejsze wydarzenia związane z powstaniem i działalnością polskiego podziemia niepodległościowego w latach 1944–1956. Pokazano je na tle wydarzeń rozgrywających się ówczesnie na świecie, oraz w kontekście tworzenia i działalności podziemia antykomunistycznego na innych obszarach Europy Środkowo-Wschodniej. Ważnym elementem jest **Wybór źródeł** – zawiera materiały wytworzone przez samo podziemie oraz dokumenty wytworzone przez komunistyczny aparat terroru zwalczającego podziemie. Mają one oddawać różnorodność omawianego zjawiska. Dodatkowe elementy to **słownik pojęć** oraz **wykaz skrótów**. Mają one ułatwić analizę tekstów źródłowych oraz biogramów. Materiały dla ucznia zamyka **bibliografia** obejmująca najważniejsze, a jednocześnie przystępnie napisane publikacje na temat polskiego podziemia niepodległościowego w okresie 1944–1956. Wśród nich uczniowie znajdą przydatne propozycje książkowe (w tym atlas i albumy prezentujące bardzo interesującą warstwę ikonograficzną), filmowe oraz adresy portali internetowych, które pozwolą zdobyć wiedzę podstawową oraz pogłębić ją uczniom zainteresowanym tematem.

Ostatnią część teki stanowią **Karty**, na których umieszczono wybór fotografii, faksymiliów dokumentów, afiszy i plakatów z epoki oraz map, diagramów i tabel. Stanowią one bardzo cenny materiał, który pozwala zapoznać młodego człowieka z różnymi typami źródeł. Jest też pomocny w wizualizacji omawianych zagadnień. Do Teki dołączona jest także płyta z filmem „Ostatni”, który poświęcony jest [Józefowi Franczakowi „Lalusiowi”](#) jednemu z ostatnich „Niezlomnych”.

Autorzy

PLIKI DO POBRANIA

[TeKa edukacyjna IPN „Polskie podziemie niepodległościowe 1944–1956” – Materiały dla nauczyciela](#)

[\(pdf, 232.55 KB\)](#)

[Teka edukacyjna IPN „Polskie podziemie niepodległościowe 1944–1956” – Materiały dla ucznia \(pdf, 2.29 MB\)](#)

[Teka edukacyjna IPN „Polskie podziemie niepodległościowe 1944–1956” – Karty \(pdf, 21.72 MB\)](#)